

Prof. Bogumiła Kaniewska
Rektorki przejmują uczelnie

Michał Syska
Rok lewicy w Sejmie.
Porażka czy klęska?

**Czy w polskiej szkole
można być ateistą**

**Hulaj, grypo,
szczepionek brak**

ISSN: 1509-3115 Indeks: 353299

9 771509 311003

ZAWIESZENIE BRONI

**Ziobro – Morawiecki
I RUNDA**

• TEATR CAPITOL •

JESIEŃ NA WESOŁO

GRAMY BEZPIECZNIE

A MI TO
RYBKA!

PREMIERA
WRZESIEŃ 2020

• KUP

BILET

• www.teatrcapitol.pl

CYTATY

DANIEL PASSENT, komentator

W ciągu ponad 60 lat mieliśmy zaledwie trzech redaktorów naczelnych, a obecny szef panuje najdłużej w historii pisma, wybierany jednogłośnie w tajnych, demokratycznych wyborach.

„Polityka”

SERGE HALIMI,

prezes zarządu

Najlepszy sposób, aby żołnierze amerykańscy przestali ginąć za granicą, to tam już ich nie wysyłać.

„Le Monde Diplomatique”

PROF. BOGDAN DE BARBARO,

psychiatra, psychoterapeuta

Żyjemy w czasach, w których przybywa oczekiwań, a ubywa pokory wobec losu.

„Zwierciadło”

KRZYSZTOF DAUKSZEWICZ,

satyryk

Teraz jest tak, że jeśli człowiek chce się pomodlić, to włącza Program 1 Polskiego Radia, a jeśli chce posłuchać o polityce, to Radio Maryja.

„Dziennik Gazeta Prawna”

MÓJ PRZEGLĄD

Jerzy Domański

Zjednoczeni na opak

Mamy rosnący problem z pandemią. Przy ponad 1,5 tys. zarażeń w ciągu doby dzwony powinny bić na alarm. Zamiast tego władza zajmuje się sobą. I badaniem kynologicznym: czy możliwe jest, by ogon machał psem? Dzieci wiedzą, że nie, ale w Polsce jakby nie było co do tego pewności. I z powagą obserwujemy jasełka w obozie Zjednoczonej Prawicy. O tym, że to zjednoczenie było pozorne, wiedziano od początku. Teraz mamy to czarno na białym. Po tym, co o sobie powiedzieli politycy Prawa i Sprawiedliwości oraz Solidarnej Polski, wiadomo, że są to byty bardzo od siebie odległe. A jedyne, co je łączy, to wspólnota w podziale łupów.

Nazwa Zjednoczona Prawica może być tylko inspiracją dla satyryków. Z realnym stanem rzeczy nie ma przecież nic wspólnego.

Faktem jest wojna domowa na prawicy. Kończy się jej pierwszy etap, który ma doprowadzić do ostatecznego zwycięstwa psa nad własnym ogonem. Poskromienie toksycznego pyszałka, jakim jest Ziobro, to tylko część tej wojny. Ich wojny. Bo to, kto wygra i kiedy będzie finał nawałanki, dla zwykłych Polaków nie ma większego znaczenia. Trudno przecież poważnie traktować różnice między politykami obecnej władzy. Są jak kameleony. W każdej chwili dla kariery mogą zrobić coś dziwnego. Byle uratować posadę.

Na takie postawy i zachowania polityków i wysokich urzędników duży wpływ ma sposób sterowania państwem, jaki praktykuje prezes Kaczyński. Wywoływanie konfliktów to jego stała metoda. Przy nim nikt nie może się czuć zbyt pewnie. Jak więc ci ludzie mają pracować nad długoterminowymi planami? W tej ekipie powszechna jest filozofia pracy z krótką perspektywą, byle do jutra. A trwająca od wyborów prezydenckich gadanina o rekonstrukcji rządu dodatkowo paraliżuje pracę resortów i urzędów centralnych. Kaczyńskiego to nie boli. Dalej będzie eksperymentował na ludziach i instytucjach. Często z bardzo marnym skutkiem. Jest jak w dowcipie: prezes tworzy problemy, które potem zwycięsko rozwiązuje. Tak przecież było kiedyś z Ziobrą, którego obdarował ogromną władzą – by teraz mu ją na raty zabrać. Ale takie proste jak kiedyś to już nie będzie. Ziobro też się uczy, a skrupułów nigdy nie miał.

Kaczyński chce, by prawica powalczyła o młodzież i była aktywniejsza w sprawach klimatu. Z Solidarną Polską na pokładzie będzie to bardzo trudne. PiS będzie musiało z nią rywalizować o skrajną prawicę i fundamentalistów. Co oznacza, że uruchomi część ich projektów. Dla sympatyków opozycji oznacza to, że nadchodzą jeszcze gorsze czasy.

DZIĘKUJEMY!

Mamy dobrą wiadomość: dzięki nowym darczyńcom, którzy ufundowali BIBLIOTEKOM prenumeratę PRZEGLĄDU, nasz tygodnik zaczął docierać do kolejnych 20 placówek. Wpłaty te sprawiły, że jesteśmy już w 66 bibliotekach i czytelnich.

Ale lista nie jest zamknięta, bo zgłosiło się ponad 100 placówek.

Prosimy o wpłaty z dopiskiem „Biblioteka”
Fundacja Oratio Recta
Nr konta: 72 1090 2851 0000 0001 2023 9821

Pełna lista bibliotek na www.tygodnikprzeglad.pl

BĄKOWSKI

MINISTER Z RODZINĄ
OPUSZCZA SWÓJ URZĄD

W NUMERZE

KRAJ

- 8 **Zawieszenie broni**
Nie ma cudów, konflikty pozostaną
- 12 **Aktywa ogona, który macha psem**
Ziobro i jego prokuratorzy
- 16 **Człowieka nie mogą przesłonić ani punkty, ani akredytacje, ani pieniądze**
– rozmowa z prof. Bogumiłą Kaniewską
- 20 **Mamo, tato, jestem ateistą**
Religia z automatu
- 24 **Hulaj, grypo, wolna droga**
Loteria ze szczepionkami
- 28 **Zgoda na przeszczep**
Transplantacji wciąż mało
- 31 **Niezaszczepiona Rozalka**
Lektury na miarę czasów
- 54 **Fela, Basia, Kitka...**
Maria Berny z pamiętnika dla Alicji

PRZEGLĄD ZWIĄZKOWY

- 34 **Płaca minimalna ma sens**
Chroni pracownika, korzystna dla gospodarki

OPINIE I PUBLICYSTYKA

- 36 **Michał Syska**
Dlaczego lewica jest wciąż na marginesie?
- 52 **Jakub Dymek**
Perfekcyjne uzależnienie

ZAGRANICA

- 38 **Pocztowa piniata wyborcza**
Korespondencja z USA
- 42 **Protesty mają twarz kobiety**
Dziewczyny wzięły sprawy w swoje ręce
- 44 **Hiszpanie rozliczają się z historią**
Sprawiedliwość dla ofiar Franco

HISTORIA

- 48 **Heroizm powstańców, zbrodnia dowódców**
Powstanie warszawskie musiało upaść

SYLWETKI

- 50 **Prawdziwy redaktor w społecznej służbie**
Edward „Edi” Mikołajczyk (1940-2020)

NOWE TECHNOLOGIE

- 56 **Redaktor robot**
Pisanie na zamówienie

KULTURA

- 58 **Kiedy biorą z naszej półki**
Jerzy Bralczyk o sprzętach domowych
- 60 **Culturalia**
- 66 **Joanna Tumiłowicz.**
8 grzechów pospolitych

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 **Jerzy Domański**
Zjednoczeni na opak
- 15 **Jan Widacki**
O ogonie, który macha psem
- 23 **Roman Kurkiewicz**
Dlaczego kibli nie ma w konstytucji
- 27 **Andrzej Szahaj**
Co jest nie tak z coachingiem?
- 35 **Tomasz Jastrun**
Komunia i norki
- 41 **Wojciech Kuczok**
Kicz tytaniczny
- 47 **Agnieszka Wolny-Hamkało**
Kto przywiązuje się nago do lodu – ten mistrz

16

WYWIAD

CZŁOWIEKA NIE MOGĄ PRZESŁONIĆ ANI PUNKTY, ANI AKREDYTACJE, ANI PIENIĄDZE

– rozmowa z prof. Bogumiłą Kaniewską

28

KRAJ

ZGODA NA PRZESZCZEP

Transplantacji wciąż mało

56

NOWE TECHNOLOGIE

REDAKTOR ROBOT

Pisanie na zamówienie

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. KRYSZTOF MAJ/FORUM, PAP/RAFAŁ GUZ

Zdalna praca
w małym mieście

Grzybobranie –
narodowy sport Polaków

Kłusownicy
na jeziorze

Dochód gwarantowany
w Niemczech

f Czy ekspert może być rusofobem?

Nie może, bo rusofobia to całkowita kompromitacja intelektualna. Chyba że polski ekspert. Polski ekspert to zupełnie odrębna kategoria. Jemu wolno więcej, gdyż nie wie, co czyni, i tylko powtarza jak katarynka to, co mu podyktują zza oceanu.

Piotr Sawicki

Końcówka -fob wyklucza możliwość bycia ekspertem w jakiegokolwiek dziedzinie. Ekspert musi być obiektywny, inaczej z definicji nie jest ekspertem. Dla mnie jedynym, niekwestionowanym, absolutnym autorytetem w temacie Rosji był niedawno zmarły prof. Andrzej Walicki. Wszyscy dzisiejsi eksperci i „eksperci” od Rosji powinni najpierw przestudiować i przyswoić sobie cały dorobek Profesora, a dopiero potem próbować zabierać głos, bo inaczej – wcześniej czy później, ale na pewno – dochodzi do kompromitujących stwierdzeń i wypowiedzi.

Gienek Eugene

f Przerabiać na rozumne kopyto

Małgorzata Kąkiel zastanawia się (PRZEGLĄD nr 38), jakie pozycje już nie pasują do listy szkolnych lektur. Każda książka jest dobra, tylko niech nauczyciele przestaną wymagać interpretowania i rozumowania pod klucz. W skarbówce już od dawna wiedzą, że interpretacja jest kwestią indywidualną.

Każdy urząd ma swoją, chociaż przepis dla każdego brzmi tak samo. Może więc młodym ludziom w szkołach też należy pozwolić na myślenie przez duże M.

Marta Włodarczyk

Literatura jest różnorodna i kanon lektur powinien oddawać tę różnorodność. Uczniowie powinni zapoznać się z przykładami literatury wysokiej i popularnej, szczególnie tej dziecięco-młodzieżowej. W kanonie powinno się znaleźć znacznie więcej dzieł współcześnie tworzących pisarzy. Warto to połączyć z wyjazdami na spotkania autorskie. Młodzież musi widzieć, że kultura literacka „żyje”.

Artur Eichhorst

f Czy wróci handel w niedzielę?

Tłumaczenie, że NSZZ Solidarność nie zamierza uczestniczyć w pracach nad liberalizacją ustawy o handlu w niedzielę, jest tłumaczeniem jakiegoś zawziętego fanatyka. Natomiast zgadzam się, że pracownik powinien za pracę w pozostałe dni otrzymywać godne wynagrodzenie i nie być zmuszony do pracy w niedzielę. Nie wiem, czy wymóg, by za pracę w niedzielę była dwukrotnie wyższa stawka, jest dobry, ale na pewno ustawowo każdy pracownik powinien mieć zapewnione dwie niedziele wolne w miesiącu. Kolejarz, tramwajarz, policjant, bileterka w kinie, salowa w szpitalu to tacy sami ludzie jak pracownicy Auchan czy Kauflandu.

Józef Brzozowski

ZDJĘCIE TYGODNIA

Kapusta – głowa pusta. Przynajmniej tak twierdzi lider AGROunii Michał Kołodziejczak, który zapowiada protesty rolników m.in. w sprawie podpisania ustawy o ochronie zwierząt. Warszawa, 23 września.

PYTANIE TYGODNIA | Czy szczepienia na grypę powinny być obowiązkowe?

PROF. LIDIA B. BRYDAK,
wirusolożka

Z perspektywy wieloletniego kierownika Krajowego Ośrodka ds. Grypy w Narodowym Instytucie Zdrowia Publicznego – Państwowym Zakładzie Higieny uważam za uzasadnione wprowadzenie obowiązkowych szczepień przeciwko grypie dla pracowników służby zdrowia i opieki społecznej, osób z grup podwyższonego ryzyka oraz dzieci, ze względu na ich duże znaczenie w transmisji zakażenia wspomnianym wirusem.

DR HAB. DOROTA KARKOWSKA,
prawniczka, Fundacja Ius Medicinæ

Nie sposób merytorycznie odnieść się do tego pomysłu, dopóki władze publiczne nie przekażą społeczeństwu niezbędnych informacji. Czy obowiązkowa szczepionka w pełni chroniłaby nas przed zakażeniem, czy tylko w określonych przypadkach? Jak jej skuteczność ma się do szczepionek stosowanych w innych krajach? Jakie są możliwe powikłania? Dopóki nie będę dysponowała wystarczającą wiedzą, nie poprę ani nie odrzucę postulatu powszechnych

szczepień na grypę. Również ewentualne wprowadzenie obowiązku zaszczepiania się przez określonych przedstawicieli wybranych grup zawodowych powinno być poprzedzone dyskusją publiczną, a ta – akcją informacyjną zorganizowaną przez państwo, opartą na aktualnej wiedzy medycznej. Jest jeszcze jedna kwestia, którą trzeba rozwiązać przed ustanowieniem jakichkolwiek nowych obowiązków. Ponieważ szczepieniom zawsze towarzyszy pewien odsetek zdarzeń niepożądanych, należałoby ściśle określić zasady wypłaty odszkodowań. Wiele krajów europejskich, np. Francja, stworzyło specjalne fundusze, tymczasem w Polsce żaden rząd nie chciał podjąć tego tematu.

JERZY PRYZSTAJKO,
farmaceuta, Lewica Razem

Ponieważ prawdopodobnie czeka nas globalna akcja szczepień na COVID-19, Światowa Organizacja Zdrowia zaleca rządowi wstrzymanie się z istotnymi zmianami na listach szczepień obowiązkowych, m.in. ze strachu przed wytworzeniem się dużego oporu wobec samej procedury. Na pewno jednak państwo

powinno aktywnie działać na rzecz znaczącego wzrostu wyszczepialności na grypę. Obecnie zaszczepiony jest pomijalny odsetek Polaków, tymczasem osiągnięcie odporności zbiorowiskowej – sytuacji, w której grypa przestaje się szerzyć – wymaga ok. 30% zaszczepionych. Dobrym narzędziem zwiększania wyszczepialności są programy stosowane np. we Francji. Aby mogły być realizowane także u nas, niezbędna jest odpowiednia poprawka w ustawie o zawodzie farmaceuty, o którą lewica walczy w Sejmie.

OLGA ŻUKOWICZ
czytelniczka PRZEGLĄDU

Wszelkie odgórne nakazy będą u części Polaków demona libertariaizmu, dlatego wprowadzenie takiego obowiązku może wywołać odwrotny efekt. Najlepszą zachętą będzie dostępność szczepionek oraz ich bezpłatność/symboliczny koszt. Wtedy z pewnością skorzystają z nich przynajmniej ci, którzy mają pojęcie o sensie szczepień.

Not. Michał Sobczyk